

РОЗВИТОК ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Система освіти сьогодні зазнає значних змін, що пов'язані із внесенням змін у цілі, завдання та зміст освітнього процесу. Але зміни в навчальних закладах у першу чергу залежать від розвитку та вдосконалення спеціалістів, які б були спроможні втілювати в практичну діяльність сучасні освітні технології, найкращі результати педагогічних досліджень. У цих умовах наша система освіти як ніколи стала перед необхідністю значного та постійного підвищення професійної компетентності викладачів та професійного розвитку й саморозвитку сучасного педагога.

Сучасний етап реформування основних напрямів педагогічної освіти зумовлює необхідність зміни змісту й структури організаційно-методичного забезпечення, пошуку інноваційних підходів, активних форм і методів навчання, спрямованих на формування творчої та конкурентоздатної особистості фахівця з високим рівнем розвитку компетентності в умовах неперервної освіти.

У філософських, історичних, соціологічних та психолого-педагогічних дослідженнях досить глибоко розроблений загальнотеоретичний фундамент вивчення проблем професійної діяльності педагога.

Це відомі ідеї філософської та історичної думки про роль людини в процесах цивілізаційного розвитку (Н. А. Бердяєв, В. І. Вернадський, І. А. Льїн), теоретичні положення й концептуальні ідеї філософії освіти, психології та педагогіки з формування творчої особистості, її взаємодії із суспільством (А. Ф. Лосєв, К. Г. Юнг, В. П. Зінченк), теорія моделювання професійної компетентності (О. Н. Аношкін, Б. С. Гершунський).

Для вітчизняної педагогічної науки дослідження професійної компетентності педагога не є новими. Проблему розвитку вмінь та навичок тих

хто навчає досліджували на рівні компетентностей В. Андрущенко, І. Зязюн, О. Сухомлинський та інші, але без зазначення цієї дефініції. Вони розглядали педагогічну діяльність як постійний творчий процес розвитку особистих якостей педагога і його професійних умінь. Сучасні провідні вчені з питань освіти дорослих Н. Бібік, Л. Ващенко, В. Кремень, О. Савченко, В. Семиченко, С. Сисоєва, О. Сухомлинська, В. Олійник та інші розглядають професійну компетентність педагогів та умови її формування, спираючись на нові наукові підходи цього феномену, а саме аксіологічний, синергетичний, діяльнісний, андрагогічний.

Вимогою сучасності є «навчання впродовж життя», за яким людина має постійно навчатися з метою удосконалення знань та умінь, формування й удосконалення професійних компетентностей.

Такий підхід є актуальним для фахівців з різних сфер, а особливо важливим є постійне підвищення професійної компетентності, здобуття нових знань для педагогічних працівників, зокрема для викладачів професійної освіти.

Викладачі закладів професійної освіти мають бути мобільними, прагнути до безперервного підвищення професійної майстерності та володіти високою адаптаційною й професійною мобільністю; спроможними до створення й використання високих технологій; мати сформовані міцні моральні засади, розвинену цивілізаційну культуру, відповідальність і толерантність; готовими до нового типу громадських відносин, які знаходяться в постійній динаміці та виявляються в переходах від однієї соціально-професійної ролі до іншої.

Конкурентна система у закладах професійної освіти створює важливу єдність особистісних і громадських інтересів, а конкурентоздатність викладача – це не спосіб послабити когось, а можливість разом стати сильнішими, більш професійними, кращими, успішнішими.

Особливе місце в системі забезпечення неперервності освіти посідає післядипломна освіта педагогічних працівників, основна мета якої полягає у підвищенні професійної кваліфікації педагогів через різні форми (у курсовий та міжкурсний період, в очній та заочній формах, дистанційно тощо).

Сучасний погляд на післядипломну освіту передбачає задоволення індивідуальних потреб викладачів щодо професійного зростання з метою забезпечення запитів держави, реалізації пріоритетних завдань розвитку освіти, підвищення її якості. Як зазначається у Галузевій концепції розвитку неперервної педагогічної освіти, «підготовка та підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників розглядається ...як важлива передумова, що забезпечує проведення модернізації освіти на основі осмислення національного і зарубіжного досвід» [1].

На відміну від освітнього процесу вищого навчального закладу, під час якого майбутні педагоги тільки оволодівають базовими професійними знаннями, а також закладається фундамент їх професійної компетентності (усіх її складових), освітній процес у закладах післядипломної педагогічної освіти, крім оновлення та модернізації знань, спрямований на розвиток методичної компетентності педагогів.

Завдання сучасної системи післядипломної педагогічної освіти – допомогти педагогам усвідомити місію освіти, яка полягає в тому, щоб знайти індивідуальний підхід до кожного учня, сприяти реалізації ним особистісного потенціалу, внутрішніх потреб, необхідних життєвих компетенцій. «Щоб реалізувати цю місію, сучасним педагогам необхідно опанувати крім компенсаторної (обслуговуючої) функції навчання, ще й нові: адаптивну (зорієнтовану на сучасні умови та вимоги) та розвивальну (задоволення індивідуальних пізнавальних інтересів і потреб учнів» [2].

У системі післядипломної педагогічної освіти змінюються підходи до проведення занять із дорослими. Навчання часто спирається на андрогогічні принципи навчання, на інноваційні методи проведення занять. Ми погоджуємось із думкою Т. Сорочан, що «професійний розвиток педагогічних працівників відбувається на андрогогічних засадах, тобто з урахуванням особливостей навчання дорослих. Провідним мотивом дорослої людини є прагнення розв'язувати важливі для неї професійні проблеми за допомогою набутих знань. Професійні запити педагогів стають дедалі різноманітнішими,

оскільки посилюється тенденція введення інновацій в освітній процес (перехід до нового змісту та термінів навчання, до профільної старшої школи, незалежного оцінювання навчальних досягнень учнів тощо)» [3].

Без постійного навчання, професійного розвитку педагог не зможе працювати з дітьми відповідно до вимог сьогодення. Кінцева мета підвищення кваліфікації викладачів – їх професійний розвиток, підвищення ефективності роботи. Ця мета досягається шляхом відповідної мотивації, впровадження в роботу досягнень сучасної науки і практики.

Сьогодні необхідно навчити людину системно, послідовно та оперативно опановувати нові знання, інформацію, тобто забезпечити освіту впродовж життя, яка повинна стати способом і стилем суспільного буття людини в інформаційному суспільстві.

Література

1. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2013 р. № 1176) [Електронний ресурс] – Режим доступу: osvita.ua/iegislation/Ser.osv/36816/
2. Покролева Л. Д. Як розвивається освіта: Збірник наукових і науково-методичних статей / Л.Д. Покролева– Харків, 2009. – 408 с.
3. Сорочан Т. М. Методологія змін у системі післядипломної педагогічної освіти [Текст] / Т. М. Сорочан // Педагогіка і психологія. – 2016. – №4 (93). – С. 24 – 31.